

תוכן עניינים

1	שער ראשון: כללי
1	פרק א': החשיבות בעריכת צוואה
3	פרק ב': מהי צוואה
5	פרק ג': מצווה לקיים דברי המת
7	פרק ד': עיקרון תום-הלב
7	1. כללי
9	2. עיקרון "תום-הלב" ו"זעקת ההגינות"
10	3. דיני צוואות
15	פרק ה': צורות הצוואה - סעיף 18 לחוק
19	שער שני: ביטול צוואה על-ידי המצווה
19	פרק א': מבוא
21	פרק ב': ביטול במפורש באחת הצורות לעשיית צוואה
23	פרק ג': השמדת הצוואה
25	פרק ד': ביטול מכללא
27	פרק ה': ביטול הביטול
29	פרק ו': ביטול מקצת הצוואה - סעיף 38 לחוק
29	1. כללי
	2. אמירה של אדם, המדווחת על כך שהוא ביטל צוואה, איננה מהווה ביטול של אותו מסמך - הערעור נדחה
31	פרק ז': קיום צוואה על-אף פגם או חסר בצורתה - סעיף 25 לחוק
43	הירושה
43	1. כללי
	2. האם ניתן, לצורך מתן תוקף לביטול הצוואה, לעשות שימוש בהוראות סעיף 25(א) לחוק הירושה?
61	פרק ח': הדרכים לביטול צוואה החדית
69	1. כללי
69	2. "בחייהם של שני בני הזוג" - סעיף 8א(ב)(1) לחוק הירושה
	3. "ימסור הודעה בכתב על ביטול הצוואה למצווה השני" - סעיף 8א(ב)(1) לחוק
71	4. סעיף 36 לחוק הירושה ("ביטול על-ידי המצווה") למול סעיף 8א(ב) לחוק הירושה
72	5. נוכחות של האשה בדירה בעת שהאיש עורך צוואה בעדים - האם ניתן לראות בנסיבות אלו משום ביטול הצוואה ההדית שנערכה קודם לכן על-ידי האיש והאשה?
76	6. על המנוח היה למסור לאשתו הודעה בכתב שביטל את צוואתו ההדית, אך לא עשה כן
83	

7. האם פעולות שונות אותן ביצעה המנוחה מהוות חלף הודעה בכתב למערער על ביטול הצוואה ההדדית והנספח המשלים, באופן העולה בקנה אחד עם הוראות סעיף 8א(ב)(1) לחוק הירושה	84
8. לא יעלה על הדעת כי המנוח אשר רצה בסיום פרק חייו עם המתנגדת, גם המתנגדת אשר חפצה בכך, היא שתירש את המנוח רק בשל העובדה כי המנוח לא הודיע לה באופן רשמי על ביטול צוואתו	98
9. האם ניתנה הודעה בכתב על ביטול הצוואה למצווה השני? 98	98
10. לאחר מות אחד מבני הזוג - כל עוד לא חולק העזבון - סעיף 8א(ב)(2)(א) לחוק	101
11. פרשנות הביטוי "מבקש לבטל את צוואתו" - סעיף 8א(ב)(2)(א) לחוק הירושה	101
12. בית-המשפט שוכנע כי המנוחה פעלה על-פי המנגנון שנקבע בחוק הירושה לגבי שינוי צוואה הדדית והסתלקה מכל חלקה בצוואת המנוח ועל-כן היא היתה רשאית לערוך את הצוואה המאוחרת ועל-פי רצונה העצמאי	105
13. לאחר מות אחד מבני הזוג - לאחר חלוקת העזבון - סעיף 8א(ב)(2)(ב) לחוק	105
14. "אם אין בצוואות ההדדיות הוראה אחרת" - סעיף 8א(ג) רישא לחוק	109
15. "הוראה השוללת חלוטין את הזכות לבטל... - בטלה" - סעיף 8א(ג) סיפא לחוק	113
16. בהתאם להוראות סעיף 11 לצוואה ההדדית, יכלה המנוחה לחזור בה מצוואתה, וכך נהגה בפועל	113
פרק ט': סוגיות שונות	115
1. המנוחה לא ביטלה את הצוואה על-ידי השמדתה (או על-ידי אחת הדרכים האחרות שבחוק) - הערעור נדחה	115
2. הדרישה, כי הצוואה תתורגם למנוח שלא מבין את שפת הצוואה, הוכרה בפסיקה כדרישה מהותית	121
3. האם הצוואה בוטלה כדבעי אם לא? 123	123
4. אין ולא יכולה להיות מחלוקת שהוראת סעיף 11 להסכם מבטלת את הזכיה המוענקת למשיבה בסעיף 55 לחוק הירושה ולמצער סותרת אותה. האם היא עונה כדי הוראה אחרת בצוואה? 124	124
5. כלום הצהרת מצווה על ביטול צוואתו, שנעשתה בתצהיר בפני עד אחד בלבד - עורך-הדין שלפניו נחתם התצהיר - מהווה "ביטול במפורש" כדין של הצוואה? 133	133
6. ערעור על פסק-דין של בית-משפט לענייני משפחה במסגרתו הכיר בית-המשפט בתוקפו של מסמך ביטול הצוואה שנערך על-ידי המנוחה, למרות טענת המתנגדת לפגמים במסמך	186

7. כיצד קובעת הוראת סעיף 36(ב) לחוק הירושה את היחס בין צוואה חדשה לצוואה קודמת כאשר יש ביניהן סתירה?.....	203
8. המנוח ביטל צוואתו כדין ועל-פי הוראות סעיף 36(א) לחוק הירושה, אם מאחר והשמיד צוואתו ואם מאחר וביטלה בדרך של כיתוב עליה בכתב ידו, באופן שלא מותיר מקום לספק באשר לרצונו - הוכח שהמנוח כתב בכתב ידו על גבי צוואתו שהיא מבוטלת, שרטט שני קווים אלכסוניים וחתם בחתימתו.....	204
9. במקרה הנדון התובע טען כי יש לפרש צוואת המנוח המאוחרת, כך שיקבע כי לא ביטלה את הצוואה המוקדמת אלא הוראותיה משלימות אותה. אם תתקבל פרשנות זו יקבע מעמדו של התובע כיוורש אחר יורש. בית-המשפט לא קיבל טענה זו.....	213
10. הפרקטיקה הנוהגת היא שהצוואה המאוחרת ביותר בזמן עומדת לדיון ראשונה, ורק אם מתקבלים טעמי ההתנגדות וקיומה נדחה נפתח השער לדיון בקיומה של צוואה מוקדמת בזמן.....	216
11. האם המתנגדים עמדו בנטל להוכיח כי המנוח ביטל צוואתו?.....	217
12. הנתבעים לא השכילו להצביע על מסמך המעיד על ביטול הצוואה כפי הוראות סעיף 36 לחוק הירושה. אין מחלוקת כי הצוואה לא הושמדה, לא הוצגה צוואה אחרת המאוחרת לצוואה שקיומה מבוקש - אם על-ידי צוואה מבטלת את הצוואה מושא ההליך ואם כל צוואה אחרת.....	224
13. ככלל, צוואה אחרונה בזמן היא הקובעת וכל הוראה הסותרת הוראה בצוואה קודמת - בטלה.....	225
14. "ביטול במפורש" של צוואה מהווה פעולה משפטית חד-צדדית ומיידית של המצווה וצריך שיעשה "באחת הצורות לעשייתה" של צוואה.....	231
15. בפניי שתי צוואות. בשים-לב להוראות סעיף 36 לחוק הירושה, אבחן תחילה תחולתה של הצוואה המאוחרת, שכן ככל שאקבע כי עסקינן בצוואה בת תוקף, אזי אין כל צורך לבחון תוקפה או אי-תוקפה של הצוואה המוקדמת.....	239
16. שאלת תוקפו ומשמעותו של תצהיר ביטול צוואה שערכה המנוחה.....	239
17. די בכך שאפנה להוראת סעיף 36 לחוק הירושה הקובעת, כי יורש אשר חפץ להגיש בקשה לצו קיום צוואתו של פלוני, יהא חייב להגיש תחילה, בקשה לקיום צוואתו האחרונה בזמן.....	263

18. הדרכים לביטול צוואה נקבעו בסעיף 36(א) לחוק הירושה. במקרה הנדון, כטענת התובעים, אכן נערכה על-ידי המנוח צוואה חדשה ומאוחרת בעדים, היא הצוואה שנדונה, ובה נכללו הוראות ביטול מפורשת של כל צוואותיו הקודמות (סעיפים 2 ו-9 לצוואה). דא עקא, משקבעתי לעיל כי צוואה זו בטלה היא, הרי שאין כל תוקף לביטול זה.....263	
--	--